

FEHÉRVÁRI NAPLO

Előfizetési árak:

Helyben:	Vidéken:
1 óra 1 K.	1 óra 1.50 K.
3 évre 3 K.	3 évre 4.50 K.
6 évre 6 K.	6 évre 9 K.
1 évre 12 K.	1 évre 18 K.

Megjelenik minden hétfőn és este 8 órakor.

Bevezető: Dr. Kerekes István

Egyes szám 4 fillér.
Működés díjazás szerinti.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Szarany Lajos.

Keresztény koncentráció.

„Egy nem keresztény irányu materiális áramlat keveredett felül, amely faji mióultunkat veszélyezteti.”

Szóltott imigyen Károlyi József gróf országgyűlési képviselő, fehérvárcsurgói nagybirtokos, a képviselőház március 19-iki ülésén.

Vége egy őszinte nyílt hang, amely a dolgok eleve-nére tapint és megmondja az igazságot úgy, ahogyan van. Belesodródunk egy borzalmas világháborúba, amelynél borzalmasabb nem volt még a világ kereksegein. Ez a háború minden lehet, de semmi esetre se keresztény háború. Harcolják a keresztények, de aki kigondalta, sőtétebb lelkű volt a pokolbeli sátánnál. Küz-dünk három esztendő óta. Pusztul egy még értékesebb drága kincs, az élet. Piros vért iszik a mocskos, sáros föld. A könnyek tengerét issza a szomjas homok, átkokba, ke-serülésbe fullad milliók és mil-liók boldogsága, tiszta családi élete, harmatos reménye s ami tönkretesz, minden lehet, csak keresztény nem lehet.

A boldogság, a feláldozott életnek romjain habzsolja a zsákmányt, teletömi a zsebet egy kapzsi osztály, amelynek minden lehet a lelke, csak keresztény nem. Ne ijedjen meg senki, nem a megkeresztelték és nem a kereszteletlenek közt akarunk különbséget tenni. Nem. A nyomorúság mőhő vámszedője nem a keresztény-ség emlőin táplálkozik, ha százsor meg van is keresztel-ve s lehet keresztény elvek szerint izgalmas, szeretetből élő ember, ha zsidó is az il-lető — nem ezekkel van nekünk bajunk, hanem azokkal, akik a világot megnevesítő kereszténység eszményeit fel-rugva, hiénák lettek, sőtétsé-gben kaparó, halottfosztogató, élöket nyomorgató hiénák.

Az a baj, hogy ezeknek az elve és gondolkodás módja típorta maga alá Európa ke-

reszténységét s ez ül diadalmi tort a kilencszáz esztendő Magyarországot szent hagyomá-nyain.

Károlyi József gróftól me-legen üdvözöljük. Hallja meg az ország az ő nemes szívből fakadt szózatát. Ertsék meg mindazok, akiknek egy szebb és jobb jövő iránt érzékük van, hogy akkor, ha majd restaurálni kell, ha Magyaror-szágnak új törvényhozókat vá-lasztani, kell akkor jelszó legyen a keresztény koncentráció.

Koncentrálni, egy irányba kell hozni azokat, akik ed-dig különféle utakon keres-

ték az ország vezetéseinek gondolatait. Függetlenségi párt, néppárt, alkotmánypárt, szoc-ialista párt egyesüljön eb-ben a közös gondolatban: Magyarországot lerongyolta, ebek harmincadjára juttatta a nem keresztény irányu, mate-riális irányu, anyagi hasznót vadászó áramlat, az, amely most már keresztény faji mióultunkat veszélyezteti, őske-resztény mióultunkat dönti in-ségbe.

Ez ellen minden magyar erőnek össze kell fognia a ke-resztény koncentráció zászlója alatt.

Rokkantelep Székesfehérvárott.

Dr. Polgár Iván eszméje. —
Mit szól hozzá a város.

Lapunk tegnapi számában már ismertettük azt a nagyfontosságú tervet, amelyet dr. Polgár Iván vetett fel, hogy rokkantoknak telepet létesít-sünk Székesfehérvárott. Dr. Polgár Iván cisztercita főgim-náziumi tanár már többször biznyságot tett nagykoncep-ciójú gondolatairól. Hogy első-redű vasutkapacitás, nem kell említenünk, ez országosan tu-dott dolog, s kitünő szakírásai után köztudomású. Evekkel ezelőtt a Velencei tőről készi-tett hatalmas tanulmányt s abban megjelölte a nagy tónak fejlődési módozatait, feltárta értékeit, megrajzolta a jövő képét. Ez az ideája a miniszteriumban elakadt, majd a háború levette a napirend-ről. Most a rokkantak érdeké-ben dolgozik. Indítványt adót be a város főispánjához, hogy Székesfehérvárott is létesítse-nek rokkant telepet. Indítvá-nyában megkörvonalazza a terveket is és hogy hol lenne a rokkantak földje.

A nagyfontosságú indítványt gróf Széchényi Viktor főispán tanulmányozásra a városnak adta át. Dr. Kerekes Lajos főjegyző foglalkozott a terv-vel s a felvetett eszméről részletes jelentést tett a város

polgármesterének. Örömmel fogadja a felvetett kérdést, sőt mindjárt a megoldási mó-dozatokról is ad tájékoztató-sokat.

Mindnyájan érezzük, hogy a hazafiságnak erkölcsi kátéjában becikkelyezett szent kötelek között első helyen áll a tettekben is megnyilvánuló szeretet és hála azok iránt, akik hazájukért a nagy világháborúban életüket, vagy testi épségüket adták áldozatul. Az idő is elérkezett arra, hogy e becsületbeli szent kötelesség lerovása iránt a társadalomhoz ébresztő szózatot intézzünk a hatóság pedig e legnemesebb megalom megindítását, irányítását kezébe vegye s a nemzet erre hivatott politikai, közg. szervei, jelesül a törvényhozás, kormány, törvényhatóságok, községek batha-tós támogatásával biztos alapokra fektesse.

A rokkantak ügyének megoldását minél előbb meg kell oldani.

Mielőtt a felvetett kérdés részlete-zéséhez kezdenénk, nyomban le kell szögezni, hogy különösen ma, amikor a törvényhozást, kor-mányt a reánk nézve nemzet-életihalbarccá lett világháború súlyos gondjának kell lefoglalnai, az elesettek hozátartozói s a rokkantak és hozzátartozóik iránti nemzeti tartozás lerovásánál nem várhatjuk, nem szabad megvárunk, amíg ez irányban minden téren rendszeres és országos, állami tevékenység megindulhat.

De különben is az itt istápol vőre igények s az e körül előálló feladatok javarésztükben annyira sokoldalúak, annyira a helyi viszonyoktól és az érdekeltek helyzetétől befolyásoltak, hogy a gyámolító, segítő a tevékenységnek a törvényhatóságnál tágabb keret-be foglalása nem is volna célszerű.

Hogy azután a katona özvegyek katona árvák s a rokkantak sorsát intéző törvényhatósági szervezettel az állam alkalmas módon támogassa, ez minden esetre kívánatos és szükséges.

Természetesen, amikor annak adunk kifejezést, hogy a rokkant-ügy törvényhatósági keretben valóistandó meg, ezzel épen nem akar senki annak ellent mondani, hogy esetleg a város és az őt földrajzilag átleelő vármegye mint a helyi érdekek számos vonatko-zásban egymásra utalt testvér törvényhatóságok közös szervez-etet létesítsenek.

Hogyan valóistuk meg a rokkant telep kérdését?

Dr. Kerekes szerint a rokkant-ügyi szervezet akár egyesületi formában, akár más alakban nyerjen megoldást, nem lehet tel-jesen elszakítva attól a hatósági szervezettől, amely a társadalom emberbaráti munkásságát lesz hivatva a kormányrendelet értel-mében összefoglalni és vezetni.

E kormányrendelet a katona özvegyek és árvák ügy a rokkantak részére pártfogók, illetve tanácsadók kirendelését s ezek kirendelét irányító törvényhatósági községi pártfogó bizottságnak srgős megalakítását rendeli el.

A községi, nálunk egyuttal törvényhatósági pártfogó bizottság annyira közel áll a rokkantak fog-lalkoztatása, gazdasági egzisten-csiájuk biztosítását célzó hatósági szervezethez, vagy társadalmi egy-sülthez, hogy ezekkel okvetlenül kontaktusban kell lennie. Ez a bi-zottság azonban a működését még nem kezdte meg s a rokkant se-gélyezés különböző módjai közül hazai viszonyaink között hálásabb és legsürgősebb nemzeti feladat a mezőgazdasági rokkantelepek lé-tesítése, ennél fogva indokolt a rokkantügy e vidéken a hatósági tevékenységet már most meg-indítani s a társadalom aktív érdeklődését mielőbb biztosítani.

Ez annál inkább is helyénvaló, mert ilyen telepet létesítése hosszú és körültekintő előkészítést és na-gyobb anyagi áldozatot igényel. Ilyen teleppel azonban a rokkantak mezőgazdasági foglalkoztatásának kérdése még egyáltalán nincs meg-oldva. Ez a telep csak a földnél-küliek és velük kapcsolatban a munkaképességükben erősen meg-csonkultak ellátására szolgál. Viszont sokan lehetnek olyanok,

akiknek van olyan kisebb inga-
lunok, amilyen maguk és hozzátar-
tozók munkásságával boldogul-
hatnak s csupán bizonyos irányú
segélyezést igényelnek. (Pl. ha-
szonállatok, fuvarozó eszközök,
gazdasági eszközök beszerzésénél
stb.)

A rokkant telepek bel- terjes mezőgazdaságra kell szoritkoznia.

Egy mezőgazdasági rokkant-
telepek az érdekeltek korlátozott
munkaképességénél rendelkezésére
bocsájtható föld korlátozott nagysá-
gánál fogva belterjes mezőgazda-
ságra kell berendeződnie. Ilyenek
a kertészet különféle ágai és első
sorban a konyhakertészet, továbbá
az állattenyésztés s ezek között
különösen a tejgazdasággal, baromfi
és házinylak tenyésztésével, mé-
hészet és selyemhernyó tenyész-
tással foglalkozás.

Hol létesüljön a rokkant- telep?

A telep telekét a városnak kell
rendelkezésre bocsájtania. Hogy
ingyen-e, vagy vételár és fizetési
feltételek tekintetében méltányos
áron, az később eldöntendő kér-
dés. Dr. Polgár Iván indítványában
a Sóstó és Sárkányhegy közti
városi területet ajánlja. Az elérendő
cél szempontjából mások nem talál-
ják azt alkalmasnak. Nem pedig az-
ért, mert a földje zombékos, töze-
ges, esetleg szikes is; mert most
kellene feltörni s így néhány évig
csékély hozadékot adhat. A vá-
rosnak többrendű próbák parcellás
és az idén lejáró, vagy rövid
haszonbérletű földjei nagyrészen
már kijelöltettek egyéb közérdekű
konyhakertészeti célokra.

Az egy hadbavonultak hozzátar-
tozói s az elesettek özvegyei és
árvái részére tervbe vétetett a csak
nemrég megvett Havranek-féle
kertekből 1 hold 318 □ öl, továbbá
a váralja dűlőben 2 hold s a
malomcsatornamenti 438 □ öles
tornakert, egy a sörház alatti
kaszálóföld néhány hold átengedése.

A Szamosújvárról ideiglenesen
ideleleptett javítóintézeti növény-
ek részére a 4 hold 1126 □ öl
papnöveldei kert. A 17. honvéd-
gyalogszereg pótzászlóalj részére
a Pukkerkerti 3 hold s a fecské-
parti szérűkből 1 hold 800 □ öl.
A peres területből 4 hold az
ügyészségi fogház részére. A ker-
hiteleszövetkezet tagjainak kiskertjei
részére a farkasveremutja dűlőben
12 hold 899 □ öl, a komlókereti 7
hold 1149 □ öl, az aszalógyementi
és a vadmezei, valamint a nemes-
kúti városi földekből megfelelő
terület. Felszabadul 1917. október
31-én 23 hold pörösi terület, a
melyet az ügyészségi fogház óhaj-
tana bérbevenni.

A rokkanttelep céljaira legal-
kalmassabb telektől a városhoz
elég közel és élénk forgalmu jó
ut mentén fekvő 20 k. holdas
amerikai szőlőtelep kínálkozik,
amelyen a telep céljaira felhasz-
nálható épületek is vannak. —
Ez elégséges lenne 50—60
olyan rokkant eltartására, ami-
lyenekről fentebb említés volt.

Honnan vegyük a szükséges pénzt?

Hogy a minden esetre nagyobb
összegű álló és forgó tőke be-
fedtetést honnan teremtsük elő,
erre nézve első sorban forrástul
nagyobb arányú társadalmi moz-
galommal véghezvitt gyűjtés és

főleg a pénzügyi intézetek segélye je-
lentkezik.

A város közlélmézési hivatala,
mondja dr. Kerekes — hacsak
előre látható nagyobb veszteség
nem éri, 100.000 koronát megha-
ladó eredménnyel fog zárulni.

A bizottság s a közgyűlés már
kifejezést adott azon szándékának,
hogy a fennmaradó nyereséget
ultraistikus célokra fordítja. Azt
hiszük, nemesebb, üdvösebb célra
aligha lehetne fordítani, mint egy
ilyen rokkanttelep létesítésére, ha
nem is egészen, de minden
esetre nagyobb összeg erejéig.

Bizottságot kell alakítani.

Hogy az ügy a megindítás
medrébe terelődjék, egy értekez-
letet kellene összehívni s az arra

való megjelenésre felkérendő lenne
dr. Prohászka Ottokár megyés-
püspök, a harctöröl visszatérő
hősök földhöz juttatásának láng-
lelkű apostola, a főispán,
a polgármester elnöke alatt
a főjegyző, gazd. tanácsnok,
h. pénzügyi tanácsnok, főügyész,
gazd. felügyelő, gazd. egyesület
titkára, gazd. ism. iskolák igaz-
gatója, pénzügyintézetek igazgatója,
továbbá a gazdakör képviselété-
ben: Lits Ferenc, dr. Csöppentzky
Mihály, Almásy János tagokból
s mindenesetre dr. Polgár Iván-
ból állana ez az értekezlet a fő-
jegyzői javaslat szerint.

A nagyfontosságú ügyre még
többször visszatérünk s a moz-
galmat a legnagyobb örömmel
fogjuk támogatni.

AZ OROSZ FORRADALOM lángja egyre jobban terjed.

Az angol alávalóság kezd aggodni a
forradalom miatt.

A felfordult Oroszország.

Miljukov egy francia újság
íróval folytatott beszélgetésében
a háború folytatása mellett fog-
lalt állást. Ezzel szemben a szo-
cialista Kerenszki igazságügy-
miniszter kijelentette, hogy
Oroszország nem akar hódítani,
csak Konstantinápolyból akar
nemzetközi várost csinálni (?),
Lengyelországot függetleníteni
akarja, sőt Finnország alkotmá-
nyát is helyre akarják állítani.
A kormányban nem érdekel
szocialisták Ceidze képviselő
vezérletével viszont köztársasági
alkotmány és a béketárgyalások
megindítását követelik. Az ideig-
lenes kormány cenzurája meg-
tiltotta ennek a hírnek közlé-
sét.

Teljes anarchia az orosz nép és katonaság között.

Egyáltalán nap nap után ki-
élesednek az ellentétek a forra-

dalmárok és a szocialisták kö-
zött Pétervárot teljes az anar-
chia. A дума híába szállította
fel a munkásokat hogy állja-
nak ismét munkába Egyetlen-
egy gyárban sem dolgoznak.
A katonák között felbomlott
minden fegyelem, a legénység
beszűntette a tiszteknek való
tisztelést.

A forradalmisták radikálisan intézkednek.

A дума elkobozta a cár pa-
lotját és abban fogja megtar-
tani az alkotmányozó nemzet-
gyűlést. A csendőroket a egész
országból eltávolították és a
frontra küldik őket. Kokovev
volt miniszterelnökét letartoz-
tatták, a keleti tengeri flotta
parancsnokát agyonlőtték. Az
angol lapok tele vannak aggo-
dalommal a forradalom tulzajai
miatt.

Szabadkőműves berkekből.

Hétfőn gróf Károlyi József a
keresztény koncentráció szük-
ségességéről beszélt a képviselő-
házban. Körülbelül ilyenfor-
mán:

A kormány nem mér egyenlő
mértékkel és nem kellő szigorral
lép föl azokkal szemben, akik a
háborúból hasznot akarnak húzni.
A helyzet odaféjődött már, hogy
a lakosság nem a harctéri nagy
eseményekkel foglalkozik, hanem
az ithoni visszáságokkal. Olyan
irányzat kapott lábra, amely nem
keresztény erkölcsű, hanem mate-
rialis. Ez a faji materializmus
veszélyeztetli az ősi keresztény
magyarságot. Csak a keresztény
koncentrációt tudná helyeselni.
Nem vallási háborút akar, ha-
nem a létező materializmussal
akarja a küzdelmet felvenni. A
küzdelmet csak a keresztény
alapon vívhatjuk meg. A keresz-

tény koncentráció szükségességé-
nek már utolsó órája ütött.

Aki, keresztény ember, bár-
mely felekezethez tartozzék is,
készszéges szívvel mondja rá
erre a beszédre: Amen! Amen!
Ugy vagyon! Ugy legyen!
Egyrészt a bankok, és hadsereg-
szállítók, az irodák és a hadi-
termény — másrészt a lövész-
árok ethnografiai és felekezeti
viszonyai, a galiciai menekül-
tek viselkedése, magyarországi
szereplése, a bíróságok háborús
éveinek működési statisztikája
oly hangosan hirdeti — dacára
a cenzurának — a gróf Károlyi
igazát, hogy nekünk igazán
nincs hozzáadnivalónk.

Már most: mit mond gróf
Károlyi József ezek látára?

Az, hogy „ez a nemkeresztény
materialista irányzat magyar és
keresztény mivoltunkat veszélyez-
tetli. Ugy látja, hogy egy ke-
resztény koncentrációra lenne
szükség ez ellen az irányzat
ellen. Mert a keresztény fogal-
lom a politikában is egy nagy-
szerű programot foglal magá-

ban. A legideálisabb szociális
programot a kereszténység
fogalja magában. Az éneple-
nedés morális okait kell keresni.
E veszedelmis ellen a komoly
es beható valláserkölcsei nevelés-
sel kell védekezni.“

Van ez ellen valakinek ki-
fogása Magyarországon? Mi
jambor felvilágosodott és nem-
felvilágosodott keresztények per-
sze azt gondoljuk, hogy nincsen.
A negyvennyolcas pártnak
sincsese. A munkapártok sin-
cse. Nincs a Magyarországnak,
nincs a Budapesti Hírlapnak,
nincs az Újságnak. Még a Pesti
Hírlapnak sincsen!

A Világnak van. A magyar (?)
szabadkőművesek napilapja így
referál erről a parlamenti be-
szédéről:

— Pető Sándor (szabadkőmü-
ves, demokrata-zsidó. Szerk.) volt
az első szónok. Lelekes hangú,
tartalmas, szép beszédet mondott.
Ez után a liberális hangulatu be-
széd után következett olyan mély-
séges reakciós, együgyű és
szánalmas előadás, melyet a mai
korban minden civilizált parla-
mentben vagy nevetésbe fullasz-
tottak volna, vagy kifütyültek
volna. Nálunk nem. Miért? Mert
gróf Károlyi József mondta. Es
mert a beszéd hozzátartozott a
mai Józsefnap mulatságának pro-
gramjához és pedig a program-
ban ennek kellett a komoly szá-
nak lennie. A mai Józsefnapra
tartogattak gróf Károlyi József
részére a legjobb helyet. Az ellen-
zéki képviselő nagy része meg
volt hiva gróf Károlyi Józsefhez
Józsefnapi vacsorára. Hát az ugy-
nevezett liberális ellenzékiek is
ugy hallgatták a legvadabb anti-
liberális nyilatkozatokat is, mint á
csuka, amelyik a mai vacsorán
bizonyára terítékre kerül. Nem
kevesebbet mondott Károlyi József,
mint azt, hogy a faji öntudat
felhasználására kell fordítani min-
den erőt. Csak egy koncentráció-
hoz járul hozzá, a keresztény
koncentrációhoz. A kormánypártiak
is csendesen ültek. Egy Károlyi
gróf, kérem, egy Károlyi grófit
nem harognak le. Ez nem Pop
Csicsó István. Csakis a keresztény
világnezet veheti fel a harcot a
létező materialis áramlatokkal
szemben, vélte Károlyi József gróf
ur. A néppárt helyeselt. Gróf
Károlyi József csökönyösen foly-
tatta. Még a hadiárvaokról is ugy
vélekedett, hogy ezeket a maguk
körében kell hagyni, de valamennyit
keresztény vallásban kell ne-
velni. (Ez persze nem igaz. Szerk.)

A gróf ur különben nem bántja
a zsidót, a faji materializmus ellen
koncentrál akkor, mikor a lövész-
árokból felekezeti különbség nél-
kül együtt vannak Magyarország
összes polgárai (? Szerk.) Ott nem
keresztény koncentráció van, ha-
nem magyar koncentráció. (Ez,
sajnos, igaz. Szerk.) Ezt természet-
esen nem tudhatja gróf Károlyi
József, mert ő nem volt a lövész-
árokból. (Hát a Világ riportere ott
van? Szerk.)

A Károlyi-párt sem nevelte ki.
A vacsorán kellett volna elmon-
dani ezt a beszédet, mert hogy a
parlamentben mondta el, ezzel a
képviselőházat vacsora-színvonalra
súlyesztette. A végén nagyon gra-
tuláltak neki az összes József-
posok. De a folyosón gróf Andrásy
Gyula többek jelenlétében elővette
és oktatóan kifigurázta. Többet

nem is érdemel. Grófnak nagy, politikusknak kicsi.

Holnap egyébként Kossuth Lajos halálának évfordulója van. Azé a Kossuth Lajosé, akinek nevével él és visszaél a magyar ellenzék. Azé a Kossuth Lajosé, aki ilyen beszéd után nem tűrt volna meg senkit a pártjában, ha százsor gróf, ősi mágnás, tehetségtelen is az illető. De ebben a parlamentben minden lehetséges. Az ellenzék méltó a kormánypárthoz.

Igy a progresszív magyarok lapja.

Amint látni méltóztatnak, Károlyi megvakarja a haduzsorát és a szabadkőművesség berzenkedik. Emlegeti a materializmust és a szabadkőművességnek fáj a feje tőle. Óhajta a vallásos nevelést és a minden vallás felett fölényesen előző szabadkőművesség haragszik érte.

Tetszik látni, mi ez? Tetszik látni, hogy rug, harap, kapkodó fűző fához a kis páholytestvér? hogy emlegeti Andrásyt, Kossuthot s mindenkit, aki nem tiltakozhat vagy nem akar tiltakozni ez ellen a tclakodó szövetség ellen! Hogy emleget vacsorát, csukát; hogy ferdit hogy hangsúlyozza, hogy „magnás” és „buta” egyet jelent?!

Aztán kicsoda szótár! „Mély-séges reakció”, „együgyű”, „szánalmas”, „nevetésbe fullad”, „kifütyül”, „legvadabb antiliberalis”, „vacso-ra-színvonal”, „kifiguráz”, stb.

Ime, tisztelt tyfiam! Ide jutottunk szép Magyarországon! Ha valaki nyilvánosan megüt egy keresztény hangot, csak úgy zuhog rá az áldás a szabadkőműves berkekből.

Kedves keresztény magyar feleim! Tiszteltétek a szabadkőműveseket!

Nem egészen idetartozik, csak a stílus kedvéért említjük fel az alábbi kis esetet.

Tudvalegőleg a szabadkőművesek igen önzetlen, jószívű emberbarátok. A szegények segítői. Az éhezők jöltartói. A mezítelenek felruházói. A didergők felmelegítői.

Egy ilyen diszpeldányról van szó.

Medgyes (Messinger) Simon, udvari tanácsos, *szabadkőműves nagymester* ügyvéd, e bokros elfoglaltságain felül még háziur is az ötödik kerületben (Budapest), ahol mint egy alkotmány-utcai bérpalota boldog tulajdonosa gyakorolja a szabadkőműves humanizmus nemes erényeit.

Ez a derék szabadkőműves főmúfti a napokban a fővárosi rendőrkapitányság elé került, mert a házában egy lakást, melynek bérloje 5700 koronát fizetett, kiadta másnak 7500 koronáért.

Ezért a kis szabadkőműves erénygyakorlásért *harmincnap* fogházra, *átvaltoztatható hatszáz* korona pénzbüntetésre ítéltek a nemes emberbarátot.

Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy a *Világ* nem írt erről a kis esetről?!

Krx.

Katonai rendőrség Székesfehérvárott.

A háborúval kapcsolatban, különösen az alsóbb néposztályokban nagyon felszabadulnak a lelkek. Az eldurvulás az erkölcszlalulás, a fegyelmezetlenség, az engedetlenség, a tekintély tisztelet lehangyatlása, az mindinkább elterjed s különösen a városokban lép fel hatványozottan.

Az ország több városában állították fel már katonai rendőrséget, míg most — mint jelentettük már — a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel együtt belátta, hogy a katonai rendőrségek felállításra az ország minden városában szükségessé vált s így Székesfehérvár is kap katonai rendőrséget.

Rendőrlégénységünk legnagyobb része bevonult s így a közbiztonsági szolgálat és a közrend védelme hiányosságot szenvedett, amivel nem akarjuk azt mondani, hogy itthon levő rendőrségünk nem tette meg kötelességet, hanem inkább azt, hogy megcsappant erejére túlterhelt munkát rótt a háború, amit lehetetlen kifogástalanul minden oldalról ellátnia. Így a katonák által elkövetett betörések és lopások igen elszaporodtak. Szükségste hát, hogy a munkával túlterhelt rendőrségen segítsünk.

HIREK.

— **Tagfelvétel a kongregációban.** A ciszterci rend székesfehérvári főgimnáziumának Mária-kongregációja Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepé alkalmából vasárnap 1917. március 25 én délelőtt 11 órakor az intézet templomában ünnepélyes tagfelvételt rendez, s azon a szertartást a szentbeszéddel Magdics István kanonok, püspöki biztos végzi. A szertartás sorrendje a következő: Vegi Sancte. Szentbeszéd. Az érme megszentelése. Felajánlás. érem és diploma kiosztás. Magnificat és Tedeum. Áldás az Oltárszentséggel.

— **A színházi bér kérdése a fanácsnál.** Ismeretes, hogy a városi színház konzorcionális társulata a színházber elengedését kéri a városától. A bér elengedését a társulat több elfogadható érvekkel támogatja. A háborús viszonyok miatt nagyon sok előadást nem tarthatott meg és ez anyagi veszteséget jelentett. Így egy ideig a királyi gyzás miatt nem voltak előadások, majd a színhányi miatt csukták be kormányrendelettel a színházat. A villanyüzemű és a gáz miatt is nagyon sok előadás elmaradt. Legutóbb pedig a vasfüggöny elromlása miatt maradt el egy telt ház. A tanács tegnap fog-

lalkozott a kérésrel s a bér felének elengedését fogja javasolni a közgyűlésnek. A fele megfizetését azért tartja indokoltuak, mert a szezon jó volt. Hogy a közgyűlés a fél bér, vagy az egész bér elengedése mellett dönt e, az a legközelebbi napokban már eldül.

— **Ö. H. J. Székesfehérvárott.** Kisteleki István esperes, Hadsegélyező útkár lelkészen gyűjti az adakozókat a városi Ö. H. J. alapjára. Újabbban a következők kötelezték magukat havi járulékra: Dr. Saára Gyula polgármester 10 K, dr. Molnár János ügyvéd 10 K, Knitthoffer Károly (Osz u 12.) 10 K, Gránási István (Homoksor 4.) 4 K, Mikó Ferenc (Szógyény-Marich u.) 10 K, Mikó nővérek (Szógyény-Marich u.) 10 K, Debreczeni István nyomtulajdonos 6 K, Mészáros János (Széchényi-u. 145.) 2 K.

— **Közgyűlés a v-rosnál.** Székesfehérvár törvényhatósága legközelebb tartja márciusi közgyűlést s annak tárgysorozatát most készíti elő. Az eddig készen levő tárgysorozat a következő: Somogy vármezeje átirata az eladás alá kerülő föld birtokokra vonatkozólag teljes birtokpolitikai tárgyhözatala tárgyában. A tanács javasolja, hogy a polgármesternek adott arra felhatalmazás, mely szerint 5 K-ig terjedő napidíj mellett fogadhat fel napidíjast. 6 hónapra meghosszabbíthatók. Tanács javaslata 2000 kor. szinisegely kitalálása iránt. A szintársulat kérélyme a színházberék visszautalása, illetve elengedése iránt. Polgármester javaslata a 2 üresedésben levő tanácsosi állás betöltése tárgyában. Kiskertek részére városi földek átengedése. Honvéddülő osztalg részére egy erre 1 és fél hold városi terület átengedése. A Sóstón termelt 17000 kéve nád árának kévéenként 60 fillerben való megállapítása. A fecsképartti szérűk berlete.

— **Tűz a Basch telepen.** Szerdán este ismét tűz ütött ki a Basch telepen, ahol elég gyakran szokott előfordulni ez a veszedelem. Most leégett az utolsó pajta is, amely szena, szalmával volt tele. A tűz az esti órákban keletkezett s reggel 8 óráig égett. A tűzoltóság derekasan dolgozott. A kár 26000 korona, s biztosítás révén csak 13000 korona térül meg. A tűz keletkezésének okát a vizsgáló fogja kideríteni.

— **Beteg katonák is köthetnek meghatalmazott utján házasságot.** A hivatalos lap kormányrendelet közöl a meghatalmazott utján történő házasságkötésnek kivételes megengedésről szóló rendelet kiegészítése tárgyában. Eszerint a meghatalmazott utján történő házasságkötést az igazságügyminiszter megengedheti olyan katonai szolgálatot teljesítő egyéneknek is, aki a hadműveleti területen vagy ahhoz közel ápolás alatt állanak. Az engedélyt a miniszter csak akkor adja meg, ha meghatalmazást a kórház parancsnoka hitelesítette.

— **Uj tanító állások.** A vallás és közokt. miniszter a sárbogárdi r. kath. iskola III és IV. valamint a szári r. kat. iskola III. tanítói államségellyel leendő szervezéséhez a belegegyezését a f. é. márc. 1. hatállyal megadta.

— **Jótekönyvcélu előadás Alcsuton.** Klótid főhercegnek alcsuti hadikórházában f. hó 18 én az üdülő katonák fénnyesen sikerült estélyt rendeztek a vak katonák javára. A műsor kiemelkedő számai a következők voltak: Előszó, irta és felolvasa Galandauer Béla. Ezt követte Teuber Agostonné és Fried Béla, a magyar származású németországi operanékes duettja, mellyel zajos tapsokat arattak. Fried Béla egyébként a „Des Sanger's „Fluch” című drámai szavalatával is nagy sikert ért el. Az est fénypontja Lakatos Sándor, a Magyar Királyi Ópera tájának szavalata volt, ezenkívül Vida János „A bíró előtt” című, magánjelenetben, Kiss István „A hadnagy ur házasság” monológban, Dorogi János „A lengyei fogoly” elsőszámlával ünnekel ki. Utoljára Gábor Andor tréáját „A sorozást” adták elő az üdülők, köztük Fried, Lakatos és Reiszmann Henrik alakítása érdem említtet. Zárószámla magyar népdalokat és a Himnusz énekeltek. A zenekíséretét Teuber Vilma látta el nagy hozzáértéssel. Az est sikeres rendezéséért, Fried Bélát és Lakatos Sándort illeti az elismerés. Az előadáson Alcsut egész előkelőség jelen volt, köztük Pongrácz Dóra grófnő, csillagkeresztes udvarhölgy is. Az előadásra a vak katonák segélyezésére 230 korona folyt be.

— **A nikkel huszfilléressek beváltása.** A téves híresztelésekkel szemben illetékes helyen megállapítják, hogy a nikkel huszfilléreszeket, amelynek elfogadása az idei január elseje óta már nem kötelező, minden állami pénzintézés és hivatal ezévi április 30-ig bezárólag köteles fizetés vagy beváltás alkalmával névértékben elfogadni.

— **Rövid hírek.**

Az irni-olvasni tudást igazoló vizsgára az adonyi járásban előzetes hirdetés dacára egy résztvevő sem jelentkezett.

— **Élloptt fényképezőgép.** Paulini János hoevédhadnagynak a fényképezőgépét a Fekete Sas teli kertjének előcsarnokából ellopták. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **A szerelmes szublimátos.** Megírjuk, hogy Vasznik Mária, Könyök utcai leány elkeseredett szerelmében szublimátot ivott. Súlyos sérüléseibe tegnap behalt a Szent György kórházban, ahova ápolásra kiszállították.

— **Most rendelje már meg sorsjegyét** Gorzó és társa szerencseházánál, Budapest IV. kerület herceg utcs 11. Első osztályú sorsjegyek árai: Nyolcad 1 K. 50 f. negyed 3 K. fél 6 K. egész 12 K.

— **Köhögés ellen kitűnően beválházszer** dr. Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűts Róbert Károly király-téri gyógy-szertárában.

— **Bécsi modell kiállítása,** „blus” ujdonságai a kirakóban, eredeti berlini modellű, kivételkényyszer nélkül az üzletben láthatók. Ajánlatos mindenkinek blus vétel előtt ezek megtekintése Veremes áruházában.

— **Högyek!** Érdeklődjenek most érkezett nyári ruhakelme újdonság „Rayé licherti” sötét-kék és zöld szín, valamint szűs fekete ruháselyem tafti iránt Rudányainál.

Különfelek.

Mikor volt a leghidegebb tél?
Az elmúlt napok nagy hidege alkal-
mul szolgál az 1709 iki tél felidé-
zésére, a mely a legerősebb volt
Közép Európában. Gotthilf Scu-
bertnek a természetbúvárnak kissé
fantasztikus leírása szerint akkor
nemcsak az országutakon fagytak
meg az emberek, hanem sokan
fagytak halálra a legelevenebb
városok utcáin, sőt a lakásokban
is. A kályhák és tűzhelyek legerő-
sebb tüze sem volt elegendő ahhoz,
hogy egy közepes nagyságú szobát
kellőkép felmelegítsen. Mig a
kályhák vasalkatrészei az izzásig
felmelegedtek, hat lépessel odább,
az ablak mellett, jégvirág lepte
el a vizet az edényben. Sziklák,
melyeknek hasadékaiban viz volt,
szétrepedeztek a hideg következté-
ben. Verebek, csókok és varjak
hulldogáltak, élettelenül a magas-
ból a földre és egész fogolycsa-
patokat találtak megmeredve a
hóval befújt helyeken, ahová me-
nekültek. A denevérek a szokatlan
nagy hideg felébresztette téli
álmukból, világos nappal röpültek
a szabadba, de csakhamar élettele-
nül hullottak a földre. Megszűnt a
szarvasok és őzek sebes járása
mintha megbémáltak volna, nagy
támolyogtak az utakon, sőt az
emberi lakások közelében is. Mikor
megjött a tavasz, ugy számal-
mal lehetett találni az erdőben
állati hullákat. A halastavak és a
mocsarak, amelyekben fenéig fa-
gyott meg a víz, a kimúlt halak
óriás tömegétől kellemetlen szagot
árasztottak, mikor a víz ismét
felolvadt.

Hol volt a legelső kávéház?
A legelső nyilvános kávéház dí-
csősége Velencéé: 1645 ben volt
már Velencében egy kávémérő ház.
A törökök azonban legalább száz
ével előbb ismerték a kávé. IV.
Mohamed XIV. Lajosnak egy kö-
vete útján küldött kávéét s Marsail-
leben 1671-ben. Párisban 1672-ben
nyiták meg az első kávéházak.
Talán husz esztendő telt el, mig
Anglia és Németország is elfo-
gadta a kávé élvezetét. Bécsben
a török uralom alatt 1683 ban
nyitott egy török ember kávéhá-
zat. Nürnbergben 1686-ban, Ham-
burgban 1687 ben, Stottgartban
1712-ben, Pozsonyban 1767-ben,
Budán 1790-ben, Pesten 1813-ban
nyitott meg az első kávéház.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Péntek: A gölem. Operett. Uj
kiállítás.

Szombat: A gölem.

Vasárnap: d. u. Mánás Miska,
este: A gölem.

A színházi iroda jelentése.

A Gölem, a regényhős és mozi-
szenczió mint nagy operett vonul
fel péntektől kezdődően a fehé-
vári színpadra. Kövessy, Albert és
Virányi Jenő elsőrendű munkája
és az opera számba menő originális
színpadi alkotás. A teljesen korhú
Gölem ruhát a néopera főszabója
szállította. Maga a muzsika a
Szulamitra emlékeztető mély hatást
váltja ki a hallgatóból, a szöveg-
könyv pedig egészen elsőrendű
drámának is beválnék. A főszerep-
lők-Vida Ilus, Koronkay Rózsika,

Majthényi, Falussy és Várady
Andor karnyaggal és a főrendező
Gulyással sok zsufolt házat remél-
nek a Gólemtől. Vasárnap délután
Mánás Miska mérsékelt helyárak-
kal kerül színre.

Apolló mozgószínház hírei.

A szeplőtlen asszony. Lady
Beatrice házassága. Az Apolló-
színházban bemutatott amerikai
AranySOROZAT sikere felülmúl minden
várakozást, példa rá „külön-
sen a „Trilby“ a „Boston cézárja“
és legutóbb a „Szipéria“ grandió-
zitiása. Ebből a szenzációs siker
sorozatból került ki. „A szeplőtlen
asszony“ című pompás filmpé-
ny is, melyet pénteken, szombaton
és vasárnap mutat be rendez
helyárak mellett az Apolló szin-
ház. Nagy megajtszás, mint ren-
dezés, valamint a technikai kivi-
tel és főképpen az érdekesítő
téma dolgában a legelső köz-
tartozik s valóban bravurja a
kinematográfának. Előadások pé-
nteken és szombaton 6 és 8 óra-
kor, vasárnap 3, 5, fél 7 és fél 9 óra-
kor.

Székesfehérvár szab. kir. város polgár-
mesterétől.

3299/1917. sz.

A gazdaközönség fi-
gyelmébe.

Rudnai Molnár István ny.
miniszteri tanácsos értesített
arról, hogy egyrészt a zöld-
ségtermesztés és értékesítés és
fokozása, másrészt a Magyar
Gazdaszövetség által kezdemé-
nyezett és a földmivelésügyi
miniszter által támogatott „Her-
ba zöldségtermesztő és értéke-
sítő Szövetkezet“ alakítása ér-
dekeben országsszerte buzdító
előadásokat óhajtat tartani a
gazdaközönségnek.

Székesfehérvár szab. kir.
városban e célból folyó hó
29-én jelenik meg s az elő-
adást ugyane napon délután
5 órakor az ipariskola torna-
termében fogja megtartani.
Amidőn ezen értekezletre
a gazdaközönséget meghívom,
közölöm, hogy az eladás inge-
nes s azt minden érdeklődő
meghallgathatja.

Székesfehérvár, 1917. évi
március 21-én,

Dr. Saára Gyula.
polgármester.

Urania színház.

Péntek, szombat és vasárnap,

március hó 23, 24 és 25 én:

Psylander alakítása!

Az igazi férfi.

Főúri dráma 3 felv.

Ha te úgy, én is úgy.

vigjáték 3 felvonásban.

Nagyszabású pótműsor.

Rendes helyárak.

Székesfehérvár szab. kir. város polgár-
mesterétől.

3300/1917 sz.

Hatósági hirdetmény.

A husvéti ünnepek közeled-
tével figyelmeztetem a város
közönségét a 1123/1916 M.
E. számú kormányrendelet azon
intézkedésére, hogy tyuktojá-
soknak a husvéti ünnepek al-
kalmával szokásos festése,
vagy hasonló kikészítése, to-
vábbá az ily festett, vagy ki-
készített tyuktojások forgalom-
bahozatala az idézett rendelet
2. §-ában meghatározott bünté-
tetés terhe alatt szigoruan
tilos.

Ej tilalom hatálya fer-
mészszerűleg mindenféle ba-
romfitojásra kiterjed.

Székesfehérvár, 1917. évi
március hó 21-én.

Dr. Saára Gyula.
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Hivatanok jó irással alkalmazást
nyer a villamostelegen.

Géppároló (idősebb erőteljes nő
is) felvétetik a villamostelegen.

Gyári-munkások jó fizetéssel
felvétetnek a villamostelegen.

Kömvés egész évi alkalmaz-
tatásra felvétetik a villamostelegen.

Cipőtalpalások valódi bőrtal-
pal 7—15 koronáig, Molnár Mar-
tonnál, Olaj utca 64.

Vágóhídi dülő belsősorban egy
magányos családi ház szabadkez-
ből minden órán eladó.

Óriási ribizke és bótérmő má-
natóvek, biborpiros százsorszép,
eper- és nefelejt palánta kapható
Széchenyi-utca 26. sz. a.

UJ LAP

pártokon felül álló keresztény-szoci-
ális irányú politikai napilap, amely
az egész országban elterjedt és
mindennap képekkel jelenik meg
8 oldal tartalommal, amelyben nin-
den hirt hoz röviden, főössleges s 20
szaporítás nélkül.

UJ LAP a keresztény magyar
népnek és társadalomnak minden
erkölcsi és gazdasági érdekét fel-
karolja és védi anélkül, hogy a
jogos tekintélyt megsértené. A poli-
tikája hazafias és magyar, anélkül,
hogy túlhangoz, de üres szölamok-
kal dolgozzenek.

UJ LAP független lap, amely
semmiféle érdekcsoportnak szekerét
nem tolja. Az erkölcsiteleniséget és
visszáesést ostromozza, de nem igaz-
osztálygyűlöletre. A szociális és ga-
zdasági bajokat a keresztény világ-
nézet elvei szerint akarja megoldani
UJ LAP valamennyi előfizetőjének és
olvasójának minden ügyben teljesen
díjazatlanul ad tanácsot, felvilágosítást
és utbaigazítást és minden nap az
üzenetekben és a Fejérmegyei Napló
arcsitoinal 4 fillért kapható.

Apolló - színház.

Péntek, szombat és vasárnap
március hó 23, 24 és 25 én:

Az amerikai ARANY-
SOROZAT szenzációja

A szeplőtlen asszony.

(Lady Beatrice házassága.)

Egy asszonyi élet regénye
4 felvonásban.

A főszerepben:

HOLBROOK BLINN

Pompás pótműsor.

Előadások pénteken és szom-
baton 6 és 8 órakor. Vasár-
nap 3, 5, fél 7 és fél 9 órakor.

A MAGYAR KÖNYVPIACON

ORSZÁGOS FELTÜNÉST KÉLTETT

Dr. Vass József könyve:

Szent Ágoston vallomásai.

CSINOS, IZLÉSES KIÁLLÍTÁSBAN

a két kötetes szép mű 6 koronáért

Horváthné és Rónayné könyvke-

reskedésében kapható. Kossuth-u.

Az első kiadás csaknem teljesen elfogyott.

HABORUS EMLÉKBÉLYEGEK!

A Katolikus Sajtóegyesület levélzáró bélyegeinek
harmadik sorozata a Budapesttől tartott kör-
körmenetről készült 24 fényképfelvétellel, A pénz
előzetes beklüldése ellenében rendeltető,

EGY FÉL IV. ára pedig I. KOR. 20 FILLÉR.

Az egész iv 120, a fél iv 60 bélyegot tartalmaz.
Több iv, vagy több fél iv rendelésekor különféle
színek csomagoltatnak. — Rendeljen belőlük utal-
ványon és a szelvényen jelezze, hogy „levélzáró
bélyegeket“ kíván

A második sorozat bélyegei még korlátolt
mennyiségben rendelhető meg, a rendelésekor azon-
ban feltüntetendő, hogy a második sorozat bélye-
geit kéri

A pénz előre beklüldendő! Hitel nincs! Utánvét nincs!